

GAZETA LWOWSKA.

z. Podatkami kosztuje w prenumeracie: Bez poczty: kwartalnie 4 zł.; miesięcznie 1 zł. 40 centów. Z poczty kwartalnie 5 zł. miesięcznie 1 zł. 75 centów waluty austr. — Inscrycja w półkolumnie, drukiem garmont, 7 centów od wiersza. — Reklamacye są wolne od opłaty pocztowej.

PRZEGLĄD.

Monarchya Austryacka. — Anglia. — Francya. — Szwajcarya. — Włochy. — Niemce. — Rosya i Królestwo Polskie. — Turcya. — Doniesienia z ostatniej poczty. — Przegląd miesięczny stanu galic. kasy oszczędności. — Kronika.

Monarchya Austryacka.

Rzecz urzędowa.

Jego Excelencya pan minister stanu zamianował reskryptem z d. 29. z. m. l. 10.675/675 U. l. c. k. profesorów Dr. Jana Koppla, Dr. Juliana Dunajewskiego komisarzami egzaminacyjnymi w komisjach dla politycznych egzaminów rządowych teretorycznych, a to pierwszego dla Lwowa, a drugiego dla Krakowa.

Co się podaje do wiadomości powszechnej.

Z prezydium c. k. namiestnictwa.

We Lwowie dnia 2. listopada 1861.

W podanem w niemieckiej i polskiej Gazecie Lwowskiej z 2. b. m. jako też w dodatku urzędowym z 4. b. m. obwieszczeniu tuższego Namiestnictwa co do wylosowanych na dniu 31. października r. b. do spłacenia obligacyi lwowskiego funduszu indemnizacyjnego zakradło się kilka pomyłek drukarskich, a mianowicie podany jest w obu dwu rzeczonych gazetach pomiędzy wyciągniętymi przy dawniejszych losowaniach a dotąd do spłacenia nieprzedłożonemi obligacyami z kuponami N. 509 na 1000 złr. m. k. zamiast obligacyi z kuponami N. 5409 na 1000 złr. m. k.; dalej Lit. A. obligacya N. 1449 na 50 złr. m. k. zamiast Lit. A. N. 1459 na 50 złr., a nakoniec Lit. A. obligacya N. 1058 na 700 złr. m. k., zamiast 158 na 700 złr. m. k.

Nadto przytoczony jest 16, 17, 18, 19 i 20sty kupon obligacyi N. 13213 na 1000 złr. m. k. jako podlegający inwigilacyi, gdy właściwie też same kupony ale obligacyi N. 13217 na 1000 złr. m. k. podlegają inwigilacyi, nakoniec podana została między obligacyami podpadającymi amortyzacyi obligacya z kuponami N. 58 na 50 złr. m. k. zamiast N. 85 na 50 złr. m. k.

Zaś w niemieckiej Gazecie Lwowskiej zaszyły oprócz tego następujące pomyłki drukarskie, a mianowicie pomiędzy wylosowaniami na dniu 31. z. m. obligacyami wykazane są obligacye z kuponami Nra. 8843 i 17147 każda na 100 złr. m. k., gdy właściwie wyciągnięte zostały obligacye z kuponami Nra. 8845 i 17146 po 100 złr. m. k. Nakoniec pomiędzy wylosowaniami już dawniej a dotąd do spłacenia nieprzedłożonemi obligacyami z kuponami na 100 złr. m. k. podane są zamiast obligacyi Nra. 12294 i 16984 mylnie Nra. 12194 i 16994.

Lwów, 4. listopada 1861.

Wiedeń, 2. listopada. Dnia 31. października r. b. wyszedł w c. k. nadwornej i rządowej drukarni w Wiedniu i został rozesłany XLVI. zeszyt Dziennika ustaw państwa.

Zeszyt ten zawiera:

Nr. 104. Rozporządzenie ministerstwa finansów z 13. października 1861, względem utworzenia nanowo oddziału prokuratury finansowej w Czerniowcach.

Nr. 105. Obwieszczenie ministerstwa finansów z 17. październ. 1861, względem utworzenia austryackiego pobocznego urzędu celnego I. klasy w dworcu kolei w Fürth.

Nr. 106. Obwieszczenie ministerstwa spraw zewnętrznych z 25. października 1861, względem przystąpienia Austrii do postanowień uchwały parlamentu kolonialnego Nowej południowej Walii z 6. grudnia 1852 ku zapobieżeniu dezercyi i innym przestępstwom obcych majtków.

Nr. 107. Dekret ministerstwa finansów z 28. października 1861, wazny w Lombardo-weneckiem królestwie, Dalmacyi, Austryackiem Wybrzeżu, Południowym Tyrolu i Fiumskim komitacie, a nakoniec w rezydencyonalnem mieście Wiedniu, względem wprowadzenia stemplowych blankietów wexlowych w języku włoskim.

Z tym zeszytem wyszedł oraz i został rozesłany *rejestr osnovy* wydanych w miesiącu *październiku* 1861 zeszytów Dziennika ustaw państwa.

Sprawy krajowe.

(Sprostowanie. — Tryb i pory okupu od rekrutacyi. — Doniesienia z Węgier)

Wiedeń, 2. listopada. Niektóre dzienniki wiedeńskie powtórzyły wyjętą z gazet szląskich wiadomość o przedstawieniach obcych gabinetów do rządu w przedmiocie spraw wewnętrznych monarchyi.

Wiadomo powszechnie, pisze *Gazeta wiedeńska*, a mianowicie obcyom przyjaznym gabinetom, że Austrya w sprawach wewnętrznych postępowała zawsze z wszelką swobodą według własnych postanowień i że rząd cesarski po dokładnej rozprawie wszystkich stosunków, praw i widoków własnych swych przekonań urzęduje sprawy wewnętrzne monarchyi. Austrya szanuje w wysokim stopniu prawo obcych mocarstw swobodnego i dowolnego postępowania w sprawach wewnętrznych każdego z nich i nie powołana powstrzymuje się od wszelkiego wyrażenia swojego zdania w podobnych sprawach, zaczem żadnemu z obcych rządów nie przychodzi na myśl czynić przedstawienia lub rady w przedmiocie wewnętrznych spraw monarchyi. Przekonani wreszcie jesteśmy, że wszystkie przyjazne i sprzymierzone mocarstwa uznają i uwzględniają jak należy wyrażoną tylokrotnie z strony Najjaśniejszego Pana wolę uznane prawa i instytucye Węgier pogodzić z ogólną ustawą państwa w widokach tak samych Węgier jak i innych niewęgierskich krajów monarchyi.

Co do wzmiankowanego w jednym z dzienników belgijskich zagajenia układów względem prowincyi włoskich monarchyi, z mocarstwami zagranicznymi, wiadomości te nazwały już dzienniki *Pays* i *Patrie*, tem czem są w istocie, t. j. wymysłami dziennikarskimi.

— Przy zbliżającej się porze poboru wojskowego wiele rodziców lub krewnych młodzieży kończącej w r. 1861 dwudziesty rok życia a zatem należących do klasy poboru na rok 1862 zapytują, do którego czasu można złożyć takse przepisana aby uzyskać uwolnienie od wojska.

W widokach wszystkich tych, którzy nie dobrze świadomi być mogą przepisów prawnych, stosownie będzie dać ogólną na zapytanie powyższe odpowiedź.

Każdy nie stawiony jeszcze do poboru, co chce za złożeniem taksy uwolnić się od wojska, czyli jest już w klasie poborowej, lub jeszcze nie, ma o swem życzeniu zawiadomić c. k. urząd powiatowy.

Urząd ten udzieli pozwolenia na piśmie.

Taksa uwalniająca ma być złożona wraz z powyższem pozwoleniem urzędowym w terminie w tymże wyrażeniu co do dnia oznaczonym, w c. k. kasie podatkowej lub zbiorowej.

Dla obowiązanym służący wojskowo z klasy wieku powołanej do tegorocznego poboru, mianowicie na r. 1862 dla urodzonych w latach 1841, 1840, 1839, 1838 i 1837 ostateczny termin składania taksy kończy się z dniem rozpoczęcia czynności urzędowej komisji uwalniających.

Kasa zatrzymuje wydane w c. k. urządzie powiatowym pozwolenie i wydaje składającemu takse pokwitowanie.

Pokwitowanie to należy przedłożyć niezwłocznie temu urzędowi powiatowemu, który udzielił pozwolenie złożyć takse, zaczem urząd ten wyda natychmiast dokument uwalniający od poboru. Jeżeli nie będzie zachowany termin oznaczony w pozwoleniu urzędowym, to strona traci prawo złożyć takse przed następującym poborem, zaczem i wszelki tytuł uwolnić się od powinności służby wojskowej. Tacy będą stawieni przy poborze porównie z innymi w porządku losowania, i mogą za złożeniem taksy uzyskać uwolnienie od wojska dopiero po dwuletniem sprawowaniu czynnej służby wojskowej.

Widoczną jest tedy rzeczą, że zawiadomienie o zamiarze uwolnienia się od służby wojskowej i złożenie taksy ma nastąpić najpóźniej przed dniem, ogłoszonym osobnemi obwieszczeniami w każdym okręgu poborczym, rozpoczęcia urzędowej czynności komisji uwalniających, aby nie zapadły prawne następstwa, skutkiem których po zaniedbaniu terminu właściwego, takse dopiero po dwuletniej służbie czynnej złożyć można.

Peszt, 30. października. Z rozkazu kr. komisarza Kollera miał wczoraj o godzinie 11¹/₂ posiedzenie magistrat miasta Pesztu w obecności licznie zebranych słuchaczy. Nadburmistrz Rottenbiller polecił nad notaryuszowi odczytać następujące pismo kr. komisarza do magistratu:

Do prześwietnego magistratu kr. wolnego miasta Pesztu!

Na podstawie dochodzenia zarządzonego skutkiem zanesionej do sejmku ze strony miasta Pesztu w sprawie egzekucji podatkowej prośby ułożonej w słowach obrazających rząd i armię Najjaśniejszego Pana, raczył Jego c. k. apost. Mość kr. dekretem nadwornym z dnia 20go października b. r. najlaskawiej rozkazać, aby uchwałę odnoszącą się do pomienionej prośby wyciąć z protokołu i zniszczyć, tudzież oznajmić surową nagane Najjaśniejszego Pana tym wszystkim członkom peszteńskiej komisji miejskiej, którzy brali udział w obradach na posiedzeniach dnia 8. i 10. lipca b. r. — wówczas mianowicie gdy uchwalono podać do sejmku pomienioną prośbę, i wygotowaną prośbę zatwierdzono; następnie aby najwyższej nagany udzielić osobno prezydującemu podówczas sędziemu miejskiemu Karolowi Horvathowi i aby nadnotariusza Pawła Kiralyi, przeciw któremu dyrektor *causarum regalium* wytoczyć ma skargę o niewierność na mocy §. 2, art. 9 z r. 1723, natychmiast złożyć z urzędu i zasystować mu pensję.

Jako pełniący czynności kr. komisarza w tem mieście otrzymałem rozporządzenie namiestnictwa z dn. 23. b. m. polecenie wykonać rzeczony rozkaz najwyższy, zaczem wykonywam go niniejszem w imieniu Jego c. k. apost. Mości, i 1) odsuwam notariusza peszteńskiej miejskiej administracji Pawła Kiralyi od urzędu i pensyi, 2) oznajmiam osobną nagane najwyższą sędziemu miejskiemu Karolowi Horvath, 3) zawiadamiam magistrat miejski, że celem zniszczenia rzeczonych protokołów przybędę dnia dzisiejszego z uderzeniem godziny 12. na posiedzenie magistratu. Peszt 29. października. Franciszek Koller.

O godzinie 12. wszedł na posiedzenie król. komisarz. Burmistrz Rottenbiller oświadczył mu, że magistrat przyjął już do wiadomości pismo udzielone, że nadnotaryusz Paweł Kiralyi odsunięty z urzędu. Poczem kr. komisarz zażądał, aby mu były wydane protokoły z dn. 8. i 10. lipca b. r. dodając, że w razie oporu byłby zmuszony użyć stojacej w pogotowiu do rozporządzenia siły zbrojnej; zaczem burmistrz odwołując się na powyższą groźbę, rozkazał wydać żądane protokoły. Kr. komisarz wyciął niektóre części z tego protokołu i wykreślił w nim pewne miejsca. W podobny sposób wydano następnie kr. komisarzowi protokół z posiedzenia dn. 4. września, na którym nastąpiło zawieszenie reprezentacji miejskiej. Król. komisarz wymazał podobnie i w tym protokole niektóre nienależące do rzeczy ustępy, poczem posiedzenie zamknięto.

Peszt, 30. paźdz. Na wczorajszym plenarnem posiedzeniu złożył magistrat miasta Pesztu polecony sobie mandat. — Miejski sędzia Karol Horvath zaproponował ustąpienie, które jednogłośnie przyjęto. Nadprokurator Thanhoffer zaproponował ze swej strony najniższy adres do Cesarza Jego Mości o odwołanie rozporządzeń wydanych na nadnotariusza Pawła Kiralyi, następnie doniesienie do król. węgierskiego namiestnictwa, ażeby się postarało o zastąpienie teraźniejszego ustępującego magistratu.

Poczem uchwalono: co do notariusza Pawła Kiralyi podać zaproponowany adres do Jego ces. Mości; zawiadomić namiestnictwo o ustąpieniu magistratu, a nakoniec mianować komisję, która ma oznaczyć te oddziały dotychczasowej władzy municypalnej, co prowizorycznie mają pozostać w urzędzie, ażeby spokój i porządek utrzymać, a przytem w zakresie administracji i sądownictwa najnagłejsze sprawy załatwiać. Prowizoryczne to urzędowanie ma trwać tylko 15 dni. Wszystkim urzędnikom będzie płaca za listopad wypłacona. Poczem na wniosek burmistrza Rottenbiller powstałi wszyscy członkowie magistratu i oświadczyli się za ustąpieniem z zastrzeżeniem swego prawa „jako z wolnego wyboru pochodzący urzędnicy municypalni.“

Anglia.

(Doniesienia dworu.)

Londyn, 30. paźdz. Familia królewska przybyła szczęśliwie z Edynburga do Windsoru.

— Królowa przyjmowała wczoraj wizytę Królowej Maryi Amalii wdowy po Ludwiku Filipie. Królowej Amalii towarzyszyli książę Nemours i księżniczka Małgorzata.

— W piątek będzie w sali tronowej na zamku Windsor pierwsza ceremonia nadania orderu indyjskiego gwiazdy.

— W akademii wojskowej w Woolwich panuje od kilku dni wielkie wzburzenie. Kadeci oburzają się, że skrócono im ferie w środy, jakoteż że im uskromiono wikt, użalają się nareszcie, że w wielu względach nie są uważani za ludzi wyższego stanu. By się wyszczególnić, używają rozmaitych demonstracji. Najprzód wrzucili do rowu działa połowe (zdobyte w bitwie pod Waterloo), które stały przed gmachem akademickim. Inne działa nabili półfontowemi bochenkami chleba, które im od pewnego czasu wydzielają. Kilku przywódców ukarano, lecz w skutek tego następującego wieczora wytluczono szyby w pomieszkaniu gubernatora. Wyznaczono zatem komisję do rozpoznania zażaleń uczniów.

Francya.

(Wiadomości birżowe. — Dziennik rządowy. — Sprawa rzymska. — Stosunki towarzysztwa S. Wincentego. — Wyprawa meksykańska.)

Paryż, 30. paźdz. Pan Ratazzi wyjeżdża w niedzielę z Paryża wracając do Turynu. Wczoraj był na obiedzie u pana Thouvenela, a dziś zaproszony jest z panem Nigrą do księcia Napoleona.

— Książę Napoleon odwiedzał temi dniami panią George Sand w departamencie Indre, a w sobotę odjeżdża do Compiègne.

— Minister marynarki powróci tu jutro z Tulonu.

— *Monitor francuski*, prawdopodobnie na rozkaz Cesarza podaje następujące oświadczenie:

Między kilku dziennikami wybuchła polemika, która mogłaby w błąd wprowadzić mniemanie publiczności o polityce rządu cesarskiego.

Zmiany w wewnętrznym składzie kilku dzienników powinny być dostatecznym być dowodem, że rząd dalekim jest od wszelkiej solidarności z dziennikarstwem, które postępuje według własnego przekonania i na własną odpowiedzialność.

Aby położyć koniec uporeczywym, błędnym mniemaniom przypomina się, że *Monitor* jest jedynym organem rządu, i że we Francji nie istnieje ani jeden dziennik półrządowy.

— *Partie* podaje artykuł pod tytułem *La France à Rome*, który ma być manifestem polityki cesarskiej i wydanym przez pana Lagueronniera. Osnowa tego artykułu jest następująca:

Francya nie opuści Rzymu, a to zarówno w swoim, jak i w Włoch interesie. — Zasady i polityka własna zmuszają Francję w Rzymie pozostać; nie ustraszają jej ani życzenia rządów włoskich, ani pogroźki rewolucyjnego stronnictwa. Zgoda z kościołem jest warunkiem bytu Włoch. Z papieżstwa zniesieniem, Włochy wystąpiłyby z obrębu swojej historii i cywilizacji, i straciłyby największą swoją moralną potęgę. Poruczając papieża Włochom, Francya wzięłaby na siebie ciężką odpowiedzialność, mianowicie gdyby ruch narodowy przekraczając swoje granice wyniósł za wysoko Króla Wiktora Emanuela, lub gdyby czynny obecnie tak wzmocniony mazzynizm naraził tę młodą szlachetną narodowość na nieuniknioną reakcję. Jedynym środkiem jest ukonstytuować Włochy bez Rzymu.

— Względem organizacji towarzystw św. Wincentego a Paulo nadmienia *Siecle*: „Jeżeli osiągnięte wiadomości nasze są dokładne, tedy towarzystwa św. Wincentego a Paulo we wszystkich głównych miejscach są na trzy klasy podzielone, z których każda ma swego prezydenta i dygnitarza. Dwie z tych klas składają się z kupców, mieszczan i urzędników. Członkowie trzeciej klasy należą do arystokracji. Ta arystokracja św. Wincentego, jestto partya legitymistyczno-klerykalna, która ogniem i płomieniem zjeje na okólnik. Co do mieszczan dobroczynnych, którzy poczciwie dają pieniądze, tedy są oni wszędzie zaspokojeni rozporządzeniem, które ich uwalnia od poddańczych stosunków do centralnego towarzystwa w Paryżu, bez którego konferencye departamentowe nie mogły nic przedsiębrać, a które dysponowało ich funduszami, niezawadami nigdy, na co je obraca.“

— Co do ekspedycyi meksykańskiej podaje także *Constitutionnel* następujące doniesienie:

„Możemy oznajmić, że warunki umowy względem ekspedycyi meksykańskiej między Francją, Anglią i Hiszpanią mają być już za pięć lub sześć dni podpisane. Wszelkie przygotowania są już poczynione, i siły zbrojne mocarstw wyruszają w pierwszej połowie listopada. Rozumie się, że po zaspokojeniu wszystkich trzech rządów ustaną wszelkie kroki nieprzyjacielskie, jeźli do nich przyjąć miało.“

Szwajcarya.

(Sprawa Dappenthal.)

W dzienniku *Bund* znajdujemy następujące szczegóły co do zajścia między Szwajcaryą a Francją o Dappenthal:

Zdaje się, że policya w Waadtland, opierając się na istniejącem prawie, wystąpiła przeciw kilku osobom, które w Dappenthal dopuściły się przewinienia lasowego. Dziennik francuski *Sentinelle du Jura* zarzuca Szwajcaryi co następuje: „W r. 1818 Dappenthal uznano neutralnem. Rząd związkowy wiedzieć powinien, że Dappenthal nie należy do niego, a jednak przeciągają tam ciągle patrole zandarmów, załatwiają ustnie nieporozumienia, i aresztują obywateli francuskich. Kompania piechoty, i pikiet zandarmeryi udała się na granicę.“ — Jeźli ostatnia wiadomość jest prawdziwa, byłaby ona wielkiej wagi. Znaczyłoby to, że rząd francuski chce otwarcie używać siły, przeciw prawu uświęconemu traktatami, które uznać sam jeden wzbrania się tylko.

Włochy.

(Okólnik ministra sprawiedliwości. — Stosunki z Belgią. — Cieśnina Suez. — Manifestacje reakcyjne.)

Sardynia. *Gazeta wied.* podaje następujący telegram turyński z 30. października:

Gazeta rządowa podaje okólnik ministra sprawiedliwości do wysokiego duchowieństwa, z uzaleniem na ciągły opór duchowieństwa dla rządu. Rząd chce szanować władzę i wolność kościoła, wyrażono w rzeczonym okólniku, ale nie może patrzeć obojętnie na położenie rzeczy, które narusza polityczne zasady narodu, i burzy publiczny porządek. Surowych środków trzeba będzie użyć, jeźli duchowieństwo w jakikolwiek sposób zechce działać przeciw ustawom i porządkowi.

— *Opinione* podaje depeszę telegraficzną z Brukseli, że rząd Belgijski uznał Królestwo Włoskie. *Pays* powtarza to doniesienie, lecz twierdzi, że jest tylko prawdopodobnem i potrzebuje jeszcze potwierdzenia.

— Pan Lesseps znajduje się w przejeździe w Turynie, i zapewnia, że w 18 miesiącach, zdoła przebyć łódka cieśninę z morza śródziemnego na czerwone, i że w ciągu 5 do 6 lat, okręta parowe będą mogły płynąć tamtędy.

Neapol, 22. paźdz. Partya piemonecka chciała za pomocą sprzyjającego jej syndyka uroczyście obchodzić rocznicę plebiscytu, jednak uroczyście ta była bardzo zimna, pomimo wielkich przygotowań, jakie uczyniła municypalność. Przedwczoraj wieczór podpalił lud wzniesiony w tej mierze wielki łuk tryumfalny na Largo delle Pigne, na którym stał posąg Wiktora Emanuela. Równocześnie poznikały wszystkie herby sabaudzkie pod czarnym tynkiem, mianowicie na biurach loteryjnych, sklepach tabaki i tytoniu i na pomnikach publicznych. Ogromna biała chorągiew z olbrzymimi literami „No“ rozwinęła się nagle wczoraj rano na Largo della Carita, gdzie ją przecina gościniec Toledo. Mnóstwo białych chustek i chorągiewek powiewało z okien strada Sta. Chiara, a po innych ulicach wylatywały z okien wszystkich domów i pałaców znaczących dzielnic miasta tysiące kartek z napisem „No“; wczoraj rano zaś pokryta była zupełnie takimi kartkami ziemia wspaniałej naszej promenady Villa Reale. Rząd, który ze swojej strony chciał zrobić przeciwną demonstrację, kazał spieszo po magazynach, sklepach i innych miejscach porozdawać i porozlepieć małe kartki, na których wydrukowane było słowo „Si“, lecz przynależni właściciele pozdzierali wkrótce te kartki i poniszczyli.

Niemce.

(Pruski traktat z Chinami podpisany. — Układy finansowe z bankiem francuskim. — Posiedzenie zgromadzenia związkowego.)

Berlin, 29. paźdz. Według otrzymanych tu depeszy od król. posła Eulenburga, traktat z Chinami podpisany dnia 2. września b. r.

— Berlinska *Börsen Ztg.* pisze: Dowiadujemy się, że za pośrednictwem domu handlowego Rothschild bliskie są ukończenia, a w tej chwili może już ukończone układy względem znacznej zaliczki srebra, bo w kwocie 15 mil. talarów pruskich, które bank pruski ma dostarczyć bankowi francuskiemu. Będzie to po części zastaw, po części diskonto. Układ ten dla banku pruskiego o tyle jest z korzyścią, że niezmiernie zapasy gotowizny, które się powoli nagromadziły w skarbcu banku (wykaz bankowy z ostatniego września nadmienia o 90,278.000 talarów monety brzęczącej) przynajmniej w części przyniosą dobry procent, 5 pct. przyzwolony dla zaliczki; bankowi zaś francuskiemu taki znaczny zapas srebra dopomoże usunąć smutny stan rzeczy, który coraz bardziej niebezpieczeństwem zagraża.

— Z Frankfurtu nad M. otrzymujemy, pisze *Gaz. wied.* następujący dokładniejszy jak poprzednio telegram z 31. października, względem posiedzenia sejmku związkowego:

Prusy zalecają przyjąć w całości dodatki do niemieckiej ustawy wekslowej proponowane od komisji Norymberskiej. Nassau zawiadamia, że zaprowadziło kodeks handlowy. Hannover przedkłada dany wniosek co do floty. Bawaria i Brema popierają go. Meklenburg żąda pospiechu w działaniu. Coburg Gotha uzala się, że wniosek Hesji co do ustawy związkowej nie przyszedł jeszcze pod obrady. Domaga się, aby dążność narodowa do ściślejszej jedności znalazła uznanie. Radzi wziąć się do reformy konstytucji związkowej.

Rosya i Królestwo Polskie.

(Doniesienia z Polski. — Z podróży Cesarza. — Excesa studentów w Petersburgu.)

W **Warszawie** pisze *Gaz. wied.*, niepewność względem tego co właściwie nastąpi, nie pokoi umysły. W obec stanu wojennego stosunki stają się coraz bardziej naprężone. Korespondenci dzienników zagranicznych donoszą, że w nocy na 28. października odbywały się rewizje po domach i aresztacje, lecz aresztowanych miano wypuścić natychmiast. Z osób, które dn. 15. z. m. zostały w kościołach aresztowane, większą część uwolniono także. Oberpolicmajster podaje do wiadomości, że do wyjścia za bramy miasta będą wydawane karty ważne na 24 godzin.

Minister wojny i namiestnik Suchozanet udał się do Modlina, a generał Liprandi do Petersburga.

Wydano ustawę względem założenia komitetu do obrad nad budową kolei żelaznych, gościńców i kanałów. Dziennik rządowy z 28. z. m. podaje mianowanie nowej wyższej rady szkolnej i wychowawczej z 25 członków, do której należeć także będą radca stanu Korzeniowski, pastor Otto i prof. dr. med. Chałubiński.

Nasimow, generał-gubernator wojenny w Wilnie podaje do wiadomości, że tamtejszy biskup, marszałek szlachty i władza miejska na urzędowe zapytanie odpowiedziały, że dotąd nie znaleziono śladu ani jednego wypadku śmierci podczas wypadków w d. 18. sierpnia.

Petersburg, 26. października. *Pszczola północna* donosi z Nikołajewa, że dnia wczorajszego o godzinie 11. Cesarz opuścił Liwadię na parowcu „Tiger“ i przybył do Nikołajewa o 5. godz. po południu. Następnie Cesarz puścił się w drogę na całą noc, a Cesarzowa pozostała w Nikołajewie.

— Według ostatnich doniesień z Petersburga ekscesa studentów z 24. b. m. nie miały politycznego znaczenia. Jak wiadomo, uniwersytet miał być otwarty 23. b. m., poprzednio zaś wzwano uczniów, aby na nowo wpisali się do 20. b. m. z tym dodatkiem, że kto tego uczynić zaniedba, będzie uważany jako wykluczony. Zapisali się więc około 700 uczniów, i przybyło 23. b. m. do uniwersytetu. Znaczna zaś liczba tych którzy się nie zapisali, zeszła się w tym samym czasie przed gmachem, aby wysmiać pilnych towarzyszy, lecz ich rozejść się zmuszono. Nazajutrz miała się po-

wtórzyć zapowiedziana demonstracja. Aby temu zapobiedz, ustawiono przed uniwersytetem mały oddział żołnierzy, który uczniom niewpisany miał bronić wstępu. Lecz uczniowie wpisani sami ułatwiali wstęp towarzyszom; pokazując bowiem żołnierzom swoje karty wpisowe, i tamtych wprowadzali zarazem. Wewnątrz gmachu powstało zamieszanie. Dały się słyszeć mowy, wielu młodych ludzi karty swoje podarło. Mały oddział żołnierzy otoczył winnych, wymieniono ich nazwiska, i w liczbie 100 prowadzono z uniwersytetu do twierdzy. Lecz tłum uczniów z łaskami i kamieniami natarł na wojsko. W tem ukazały się przypadkiem dwa oddziały pułku preobrajenskiego, przyłączyły się do zagrożonych towarzyszy, i zabrały z sobą do twierdzy oprócz poprzednio aresztowanych znaczną liczbę innych uczniów. Mówią, że uwieczono przeszło 200 uczniów. Jeden tylko uczeń został raniony.

Turecja.

(Wypadki w Hercegowinie. — Doniesienia z Bejrutu. — Armia Omera Baszy.)

Co do ostatnich wypadków w Hercegowinie *Ost und West* podaje trzy depesze telegraficzne, które prawdopodobnie odnoszą się do tego samego wypadku. — I tak z Cattaro pod d. 27. z. m. bez daty wypadku piszą:

Powstańcy zwabili Omera Baszę wraz z armią do Piva, pobili go w wozach i oblegli w klasztorze do którego schronić się musiał. Tabor Nizamów zniesiony.

Podobnie z Cattaro pod d. 31. z. m. donoszą:

Dnia 24. października powstańcy wzięli szturmem ośm szanśców Omera Baszy. Przednia straż turecka pierzebla. Tylną odcięto i pobito. Turcy stracili 300 ludzi w zabitych, 1000 w rannych. Powstańcy zdobyli cały obóz i wielką ilość broni. Straty ich są małe.

Według trzeciej depeszy z Budua z 1. b. m.: D. 26. paźdz. powstańcy złamali pod Piva główną siłę Omera Baszy. Po walnej bitwie Turcy opuścili pole straciwszy 700 żołnierza w poległych, a 1250 w rannych, wszystkie rzeczy wojskowe i amunicję.

— Według depeszy z Bejrutu z 18. paźdz. na Paryż, panował w Libanie zupełny spokój. Fuad Basza ścigał w Damaszku zaległe podatki u ludności muzułmańskiej. Daud Basza organizował siłę zbrojną dla utrzymania spokoju w Libanie. Dotąd uformował już trzy kompanie Zaptiów.

— *Agr. Ztg.* donosi od granicy bośniackiej o smutnem położeniu armii Omera Baszy. Częste mają się wydarzać zbiegostwa, mianowicie między baszybożukami. Wielu zbiegów stawiło się przed kaimakamem w nadziei, że smutny los wyjedna im przebaczenie. Lecz natychmiast odesłano ich do armii do Mostaru. Dla uzupełnienia armii Omera Baszy ma w Bosni nastąpić wielki powszechny pobór baszybożuków. Mówią, że już uadszedł odpowiedni firman.

Doniesienia z ostatniej poczty.

Berlin, 2. listopada. *Preuss. Ztg.* podaje następujące wiadomości z Moskwy (bez daty): Groźne zaburzenia studentów przytłumiła siła zbrojna. Podpisano petycję z 17.000 imion o uwolnienie więźniów i nadanie konstytucji. Uniwersytet w Kazaniu zamknięto, ponieważ wszyscy studenci zburzyli dom rektora. Zaburzenia studentów w Charkowie świadczą o związku wszystkich uniwersytetów. Tylko Kijów spokojny. Z Petersburga wyjechał szef politycznej policji hrabia Szuwałow naprzeciw Cesarzowi do Moskwy, by złożyć swój urząd. Aresztowano pewnego sekretarza ministeryalnego, ponieważ zbierał podpisy w sprawie studentów petersburskich, by doręczyć ją Cesarzowi za powrotem. Obawiają się burzliwych scen za powrotem Cesarza.

Kreuzzeitung donosi, że minister Beust przyjedzie wkrótce do Berlina z projektem, ażeby do załatwienia bieżących spraw sejmku związkowego ustanowić dyrektoryum z trzech osób. Co do kwestyi wojny lub pokoju i innych ważnych uchwał mają zbierać się rady ministrów na przemian w pewnym mieście północnej i południowej Niemczech. Na północnej radzie ministrów mają przydawać Prusy, na południowej Austria. Z radą ministrów będzie połączona niemiecka reprezentacja narodowa, która obraduje zawsze równocześnie w tem samym miejscu.

Turyń, 2. listopada. Generał Lamarmora stanął 31. października zrana w Neapolu, Cialdini odjechał ztamtąd 1. listopada. Trzech medyolańskich oficerów zamordowano na przechadzce w pobliżu Foggii.

Medyolan, 2. listopada. *Pungolo* donosi z Turynu z dn. wczorajszego: Ministeryum Rattazi staje się coraz podobniejszym do prawdy; w związku z tem zostaje podróż Türra do Kaprery.

Poczta lewantyńska.

Konstantynopol, 26. paźdz. Wczoraj przybył tu ces. internuncyusz baron Prokesch. Nastąpiły liczne ulaskawienia, między innymi ulaskawienie dawniejszego dyrektora poczty Ismaila Baszy. Między Dyarbekirem, Aleppo i Bejrutem będzie zaprowadzona linia telegraficzna. W Bagdadzie wybuchła cholera. Doniesienia o tegorocznych zbiorach ze wszystkich prowincji są pomyślne. Fuad Basza przepędzi zimę w Syrii. Z Erywanu donoszą, że władca Kabulu postanowił wyprawą na Bokharę.

Także trzeci francusko-serbski parostatek rozbił się. Izzet Basza mianowany jest gubernatorem w Dzeddah.

